

Asia: VN/8871/2019

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Taustatiedot

Onko vastaaja

valtion viranomainen

Vastaajatahon virallinen nimi

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Merja Niemi, puh. 358 295 330 229

Viranomaisille: Lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

Opetus- ja kulttuuriministeriö 25.9.2020

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

-

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

-

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

-

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

-

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

-

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

-

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

-

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnille siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

-

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

-

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

-

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveystalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden?

-

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

-

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittäväällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

-

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

-

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

-

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

-

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

-

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

-

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

-

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

-

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaista

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

-

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

-

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

-

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

-

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

-

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

-

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savoon. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehtoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelystä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensatiosääntely hyväksyttävä?

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai

tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

-

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

-

42. Turvaako Kärkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-maakuntien toimintana?

-

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

-

44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

-

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

-

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannesta vuodesta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitettut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

-

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

-

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *pelastustoimen tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

-

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

-

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

-

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

-

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

-

54. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29 ja 30 §)?

-

55. Ovatko valtionosuuskriteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta)?

-

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

-

Verolainsäädäntö

58. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

-

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

-

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

-

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

-

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

-

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

-

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

-

66. Onko terveydenhuollon järjestämismääräyksiin jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämismääräys, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämismääräys; 4, 5 ja 10 §)?

-

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

-

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

-

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

-

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereineen selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

-

73. Pidättekö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

-

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

-

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

-

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

-

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

-

80. Onko uudistuksen muutoskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

-

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutoskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

-

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

-

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

-

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimuksiin yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

-

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistuksen alueelliseen toteutukseen?

-

muuta, mitä?

-

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen ”sote-maakunta” korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

-

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

-

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

-

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Opetus- ja kulttuuriministeriön lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskeväksi lainsäädännöksi

Lakiesitys kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta

Uusi kuntien peruspalveluiden valtionosuusjärjestelmä

Kuntien peruspalveluiden menot ovat vuoden 2020 tasossa yhteensä noin 28 mrd. euroa, josta valtionosuuden määrä on 7,8 mrd. euroa. SOTE-uudistuksen yhteydessä kuntien rahoituksesta siirtyy noin 65 % osaksi maakuntien rahoitusjärjestelmää. Kuntien vastuulle jäävä peruspalveluiden järjestämisvastuu sekä siihen osoitettu valtionosuus liittyvät pääosin opetus- ja kulttuuritoimen toimialan palveluihin eli varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetukseen, taiteen perusopetukseen, kirjastotoimeen ja kuntien kulttuuri- liikunta- ja nuorisotoimen palveluihin.

SOTE-uudistus toteutetaan ajallisesti tilanteessa, jossa samaan aikaan kuntakentän toimintaympäristö on merkittävässä muutoksessa. Lasten ja nuorten ikäluokkien pienentyminen ja muuttoliike harvaan asutuilta alueilta kaupunkiseuduille sekä Etelä-Suomeen aiheuttavat muospaineita erityisesti kuntien vastuulla olevien sivistystoimen palveluiden rakenteisiin, jotka toteutetaan lähipalveluina tiiviillä palveluverkolla. Palvelurakenteita ei ole mahdollista keventää vähenevän palvelutarpeen tahdissa, joka aiheuttaa yksikkökustannusten kasvua ja kuntien taloudellista eriytymistä. Kuntien välillä onkin merkittäviä kustannuseroja varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen järjestämisessä, kun varhaiskasvatuksen lapsikohtaiset kustannukset vaihtelevat 8 500 eurosta 20 000 euroon ja perusopetuksessa 7 000 eurosta 20 000 euroon.

Uudistuksen yhteydessä siirretään kunnilta maakunnille rahoitusta verotuloina ja valtionosuuksina. Kuntien verotuloja siirretään alentamalla kuntien tuloveroprosenttia saman määräisesti kaikilta kunnilta. Arvio siirrettävästä määrästä on 12,63 %-yksikköä. Lisäksi maakunnille siirretään yhteisöveroja alentamalla 1/3 kuntayhtymän osuutta ja veroperustemuutoksista johtuvia veromenetysten korvauksia 70 %.

Lausunnolla olevan hallituksen esityksen mukaisesti kuntien peruspalveluiden valtionosuusjärjestelmän rakenne säilyy ennallaan ja uudistus on lähtökohtaisesti tekninen siten, että järjestelmästä poistetaan ns. sosiaali- ja terveydenhuollon osat eli lähinnä sairastavuus- ja aikuis- ja vanhusväestön asukaskohtaiset perusteet. Kuntakohtainen rahoitus perustuu edelleen tarve-erojen ja tulojen tasaukseen. Uutena valtionosuuskriteerinä järjestelmässä on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa, jonka vaikutus on noin 100 milj. euroa. Lisäksi järjestelmässä tarkistetaan eräiden nykyisten kriteereiden laskentatapaa ja poistetaan aiempia tasausjärjestelyitä.

Merkittävimmät muutokset uudessa valtionosuusjärjestelmässä sisältyvät tulojen tasausjärjestelmään, jossa tasauslisäprosentti nostetaan 80 prosentista 90 prosenttiin ja tasausvähennysprosentti lasketaan vähintään 30 prosentista kiinteään 10 prosenttiin. Lisäksi kiinteistövero sisällytetään 50 prosentin osuudella tulojen tasauksessa huomioitaviin verotuloihin. Voimalaitosten osalta tasauksessa huomioidaan vain ydinvoimalaitokset ja niiden veroprosentteina käytetään tasauksen laskennassa yleistä (keskimääräistä) kiinteistöveroprosenttia.

Uuden kuntien valtionosuusjärjestelmän mukainen tarve-erojen tasaamisen kriteeri on asukaskohtainen valtionosuus, jota porrastetaan ikäryhmäkohtaisilla kertoimilla.

Rahoituksen jakoperiaatteet kuntien ja maakuntien kesken SOTE-uudistuksen yhteydessä

Kuntien vastuulla olevien peruspalveluiden järjestämisvastuiden ja –rahoituksen vähentyminen vaikuttaa monella tapaa kuntien vastuulle jäävien tehtävien järjestämisedellytyksiin. Maakunnille siirrettävän rahoituksen saman suuruinen osuus on haasteellinen erityisesti kapean tulopohjan ja korkean kustannustason kunnissa. Lisäksi tehtävien vähentyessä kuntien resurssien käytön joustavuus vähenee olennaisesti ja palveluiden järjestämiskustannusten vaihteluväli laajenee. Jo tällä hetkellä kuntien välillä on merkittäviä eroja sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että opetus- ja kulttuuritoimen palveluiden tuotantokustannuksissa. Uudistuksen siirtymävaiheen toteuttaminen siirtämällä kuntien tuloja tasaisesti perustuu lähtökohtaolettamaan, että sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset eivät asukaskohtaisesti tarkastellen merkittävästi vaihtele. Todellisuudessa kustannukset kuitenkin vaihtelevat asukaskohtaisesti 2 600 euron ja 6 900 euron välillä ja toteuttamistapa aiheuttaa korkeamman kustannusrakenteen kunnille sopeuttamispaineita, jotka voivat realisoitua kuntien jäljelle jäävissä tehtävissä eli opetus- ja kulttuuritoimen peruspalveluiden järjestämisessä. Myös kunnallisveron asukaskohtainen tuotto vaihtelee 100-400 euron välillä. Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää kannatettavana, että hallinnollisessa siirtymävaiheessa muutosten tasoituskertoimien yhteydessä huomioidaan kuntien erilaiset taloudelliset kustannusrakenteet ja uudistuksen asukaskohtaiset vaikutukset on rajattu 25 euroon per vuosi ja lopullinen vaikutus enintään 100 euroon per asukas. Laajan tehtävien siirron vuoksi kuntien rahoitusperiaatteen toteutumista tulisi seurata valtakunnallisen tilanteen lisäksi myös kuntatasolla.

Julkisen talouden merkittävin kustannusten kasvupaine tällä vuosikymmenellä liittyy maakuntien vastuulle siirrettävien sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen kustannuksiin ikäsidonnaisten menojen kasvaessa voimakkaasti. Maakuntien rahoitusjärjestelmän perustuessa täysimääräiseen valtionosuusrahoitukseen, niiden tehtävien kustannuskasvu aiheuttaa sopeuttamispaineita muihin valtion menoihin. Opetus- ja kulttuuriministeriö painottaa, että maakuntien lisääntyneitä tehtäviä ja kasvaneita kustannuksia ei tule rahoittaa leikkaamalla kuntien valtionosuuksia. Samaan kokonaisuuteen liittyy myös SOTE-maakuntien kunnilta vuokraamien tilojen vuokrasopimusten määräaikaaisuuden päättymisen vaikutus.

Kokonaisuutena opetus- ja kulttuuriministeriö painottaa, että uudistuksen johdosta tehtävät valtionosuuden siirrot kunnilta SOTE-maakuntiin tulee määrittää siten, ettei uudistus vaaranna kuntien vastuulle jäävien peruspalveluiden järjestämisen edellytyksiä.

Tarveperusteiset valtionosuudet

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tarveperusteisten valtionosuuskriteerien valikoimaa ja painoarvoja perusteltuina. Ikäryhmäpohjaisten laskennallisten hintojen korkea painoarvo (lähes 80 %) sekä vaihteluväli 0--5, 6, 7-12 ja 13-15 -vuotiaiden kesken kuvaavat hyvin varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelutarvetta ja ikäryhmien välillä olevia kustannuseroja.

Toisaalta ministeriö kiinnittää huomiota, että ikäryhmäpohjaiset rahoituskriteerit eivät tunnista vapaa-aikapalveluiden, kuten esimerkiksi kirjasto-, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden tarpeissa olevia eroavaisuuksia.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää perusteltuna palvelutuotannon kustannuseroja selittävien tekijöiden säilyttämistä osana järjestelmää (työttömyysaste, vieraskielisyys, kaksikielisyys, asukastiheys, saaristoisuus, saaristo-osakunta, koulutustausta). Myös nykyisten lisäosien (syrjäisyys, Saamen kotiseutualueen kunta, työpaikkaomavaraisuus) säilyttäminen osana järjestelmää on perusteltua.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että lapsi- ja nuorisoikäluokkien pienentyminen valtakunnallisesti ja erityisesti kapean ikärakenteen alueilla johtaa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yksikkökustannusten kasvuun. Siitä johtuen on perusteltua, että asukastiheyden ja syrjäisyyden perusteella jaettavan rahoituksen osuudet pidetään riittävän korkeana ja niiden riittävyttä seurataan toteutuneiden kustannusten perusteella. Syrjäisyyskertoimen suhteellisen osuuden lievää kasvua uudistuksen yhteydessä voidaan pitää kannatettavana.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa – kulttuuria koskevat indikaattorit tulisi sisällyttää

Kulttuuri on yksi keskeinen terveyttä ja hyvinvointia edistävä tekijä. Useissa tutkimuksissa on todettu, kuinka osallistuminen taide- ja kulttuuritoimintaan lisää terveyttä ja hyvinvointia, mistä viimeisimpänä todisteena on WHO:n mittava, näyttöihin perustuva tutkimuskoonti (Health Evidence Network –synteesiraportti, 2019) taiteen ja kulttuurin terveysvaikutuksista. Raportin perusteella voidaan kiistatta vahvistaa, että taide ja kulttuuri ovat yhteydessä hyvinvointiin, terveyteen ja sosiaaliseen osallisuuteen.

Lakiesityksessä kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 15 §:n mukaan säädetään kunnalle myönnettävästä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosasta (euroa), joka lasketaan kertomalla asukasta kohden määritelty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perushinta kunnan asukasluvulla sekä kunnalle määritellyllä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimella. Kerroin määritellään kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintaa sekä toiminnan tulosta kuvaavilla indikaattoreilla. Indikaattoreista ja kertoimista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Valtioneuvoston asetusluonnoksessa kuntien peruspalveluiden valtionosuudesta liitteessä luetellaan neljätoista (14) toimintaa sekä kuusi (6) tulosta kuvaavaa indikaattoria. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimet laaditaan peruskoulutukseen, liikuntaan ja kunnan johtamiseen liittyvien indikaattorien perusteella. Kulttuuriin liittyviä indikaattoreita ei ole kertoimiin lisätty, vaikka lain 15 § perusteluissa todetaan kulttuurin merkitys hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhdessä koulutuksen ja liikunnan rinnalla.

Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että kulttuurihyvinvointi tulee lisätä yhdeksi lisärahoituksen perustaksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimia määriteltäessä. Asiasta on keskusteltu OKM:n, STM:n ja THL:n kesken elo-syyskuun vaihteessa 2020 ja on sovittu selvitettävän, miten tämä olisi mahdollista. Opetus- ja kulttuuriministeriön näkemyksen mukaan mahdollisia indikaattoreita olisivat esimerkiksi seuraavat: 1a) Kunnan hyvinvointikertomuksessa on tavoitteita kulttuuritoiminnasta 1b) hyvinvointia ja terveyttä edistävään kulttuuritoimintaan liittyvät asiat ovat kuntastrategiassa, 2) kunnassa on vakiintuneita poikkihallinnollisia rakenteita tai toimintamalleja (esim. työryhmä/-ryhmiä), joissa käsitellään hyvinvointia ja terveyttä edistävää kulttuuritoimintaa, 3) kunta järjestää kulttuuritoimintaa tietyille kohderyhmälle (määritellään myöhemmin). Tietopohja on saatavilla Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen TEA-viisarista.

Poikkeukset soveltamisalasta

Lausuttavana olevan laajan kokonaisuuden valmistelun aikana on tullut voimaan uusi laki, Laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019). Sen vuoksi lakiesitykseen kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta, sen ensimmäisen luvun luvun toiseen pykälään tulisi lisäksi lisätä uusi kohta xx), kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain 6 §:ssä tarkoitetusta kehittämistehtävästä. Pykälän perusteluihin tulisi lisätä: Kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain 6 §:n mukaista tehtävää hoitavat ne kunnat tai muut toimijat, joille opetus- ja kulttuuriministeriön on hakemuksesta antanut mainitussa pykälässä tarkoitetun tehtävän.

Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tasausjärjestelmän merkittävää asemaa kuntien rahoitusjärjestelmässä perusteltuna. Uudistuksen yhteydessä ehdotettava tasausrajan nosto 90 %:iin turvaa nykyistä paremmin kapean verotulopohjan kuntien palveluiden järjestämisen edellytyksiä.

Tasausvähennyksen pienentyminen 10 %:iin parantaa osaltaan vahvemman veropohjan eli kasvukuntien ja kaupunkiseutujen asemaa. Kaupunkiseutujen ja kasvukuntien palveluiden piirissä on väestöryhmiä, joiden palveluiden järjestämisen kustannustaso on keskimääräistä korkeampi. Mm. vieraskielisten ja syrjäytymisuhan alaisten oppilaiden aiheuttamat korkeammat kustannukset ovat monien kaupunkiseutujen haasteita. Työttömyyskertoimen ja koulutustaustakertoimen lisäksi tasausjärjestelmä edesauttaa muuttovoittokuntien palvelurakenteiden kehittämistä ja investointien edellytyksiä. Tasausvähennyksen kohtuullisuus kannustaa myös osaltaan kasvukuntia verotuloja kasvattavaan elinkeinopolitiikkaan.

Muut huomiot

Kuntien vastuulla olevalla opetus- ja kulttuuritoimen palvelujärjestelmällä on vahva säädös- ja normipohja sekä lähipalveluperiaate, joilla turvataan tasa-arvoisten ja laadukkaiden peruspalveluiden saatavuus kaikissa kunnissa. Palvelutarpeen ja kustannuksia aiheuttavien tekijöiden vaihdellessa kuntien välillä tulee edelleen säilymään huomattavia eroja palveluiden yksikkökustannuksissa, jotka edellyttävät kustannuserot huomioivaa valtiosuusjärjestelmää ja kuntien verotuloihin perustuvaa tasausjärjestelmää.

SOTE-uudistuksen yhteydessä voimaantuleva ehdotettu uusi kuntien valtiosuusjärjestelmä perustuu lähtökohtaisesti nykyjärjestelmään, josta on poistettu sosiaali- ja terveydenhuollon kriteerit. Uudistuksen yhteydessä kuntien toimintaympäristö on muutoksessa erityisesti väestökehityksen osalta, jonka vuoksi uudistuksen vaikutuksia kuntien toimintaan ja talouteen on vaikea ennakoida. On todennäköistä, että kuntien mahdolliset käyttötalouden sopeutustoimet tulisivat jatkossa kohdistumaan aiempaa enemmän esi- ja perusopetukseen sekä varhaiskasvatukseen, joiden järjestämistä sitoo toimintalainsäädäntö. Näistä syistä opetus- ja kulttuuriministeriö esittää, että uudistuksen voimaantulon jälkeen käynnistetään uusi kuntien valtiosuusjärjestelmän ja kuntien vastuulla olevien tehtävien rahoitusjärjestelmän uudistus. Siinä yhteydessä tulee selvittää opetus- ja kulttuuritoimen palveluiden valtiosuuksien siirtäminen osaksi tehtäväkohtaista valtiosuusjärjestelmää ja valtiosuusrahoituksen siirtäminen opetus- ja kulttuuritoimen pääluokkaan. Näin rahoitusjärjestelmä sisältyisi osaksi koko toimialan ohjausjärjestelmän kokonaisuutta.

Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että lausunnolla olevassa hallituksen esityksessä uudistuksen vaikutuksia talouteen, hallintoon sekä väestön asemaan ja palveluihin tulisi kuvata yhteismitallisesti SOTE-maakuntien ja kuntien kesken. Nyt vaikutuksia arvioidaan lähinnä uusia SOTE-maakuntia koskien.

Lakiesitykset kuntien ja sote-maakuntien rahoituksesta: kulttuuri ja liikunta

Kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain (166/2019) mukaan kuntien tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa, jonka toteuttamiseksi kunta edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä, luo edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle, edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista, tarjoaa mahdollisuuksia tavoitteelliselle taide- ja kulttuurikasvatukselle, edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä. Kunta edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa, kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa.

Lain yleisistä kirjastoista (1492/2016) mukaan yleisen kirjaston toiminnan järjestäminen on kunnan tehtävä. Lain tavoitteena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Kuntien kirjastotoiminta lisää kulttuurista ja sivistyksellistä pääomaa ja edistää sitä kautta arjen hallintaa ja hyvinvointia.

Taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) 2 §:n mukaan kunta voi järjestää taiteen perusopetusta. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan järjestää taiteen perusopetusta. Saadakseen valtiosuutusta laskennallisen tuntimäärän mukaan myös kunnalla tulee olla ministeriön myöntämä oikeus siihen.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos kerää tietoja kunnan eri toimialojen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöstä (TEA). Tiedonkeruilla, eli ns. TEA-viisareilla, selvitetään esimerkiksi toimenpiteitä, resursseja ja poikkihallinnollisia toimintakäytäntöjä. Tietoja käytetään hyvinvointijohtamisen välineenä kunnissa. Em. hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosaan liittyviä indikaattoreita on sen aiemmassa valmisteluvaiheessa koottu näistä tiedonkeruista. Esimerkiksi peruskoulujen ja liikunnan osalta tiedonkeruu on ollut käytössä jo pitkään, mutta kulttuuripalvelut ja kulttuurihyvinvointi on ollut TEA-viisarin tiedonkeruun kohde vuodesta 2019. Kulttuurin osalta tiedot kattoivat 283 kuntaa, eli 96 % kaikista Manner-Suomen kunnista. TEA-viisarikyselyä hyödyntäen on kulttuurin liittyviä indikaattoreita mahdollista käyttää myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan perustana sekä kunta- että maakuntatasolla. Jos kulttuuri jää pois lisäosan perustasta, se antaa ja tuottaa väärän kuvan terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä kunnissa.

Maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksenkin jälkeen kuntien vastuulle jäävät edelleen kirjasto- ja kulttuuripalvelujen järjestäminen. Ne tulee järjestää väestön etujen mukaisesti (Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan artikla 3) ja niihin tulee olla riittävät taloudelliset voimavarat (Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan artikla 9).

Sote-uudistuksen johdosta tehtävät valtiosuuksien siirrot kunnilta sote-maakuntiin tulee toteuttaa siten, ettei uudistus vaaranna kuntien kulttuuri- ja kirjastopalveluiden järjestämistä, kulttuuri- ja taidelaitosten ylläpitämistä tai taiteen perusopetuksen järjestämistä eikä niiden valtiosuusrahoitusta.

Hallituksen esityksessä on otettava huomioon läpäisevästi, että digitaalisilla palveluilla voidaan parantaa kulttuurin ja taiteen saavutettavuutta. Jatkossa niiden merkitys kulttuuripalveluiden tuottamisessa ja levittämisessä tulee kasvamaan. Digitaaliset palvelut myös mahdollistavat uudenlaisia yhteistyömalleja palveluiden tuottajien välillä.

Sote-maakuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan indikaattoreina tulisi ottaa huomioon kulttuurin hyvinvointi- ja terveysvaikutukset.

Kunnan velvollisuuteen (kuntalaki 410/2015, 1 §) edistää asukkaidensa hyvinvointia, ja seurata hyvinvointiin ja terveyteen vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin, sisältyvät myös

liikunta- ja nuorisopalvelut. Näiden palvelujen merkitys hyvinvoinnissa on kunnissa huomioitu monialaisessa ja poikkihallinnollisessa yhteistyössä.

Esitykseen sisältyvät velvoitteet kunnan ja sote-maakunnan välisestä yhteistyöstä, sekä sote-maakunnan antamasta asiantuntijatuesta kunnille hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöhön ovat tarpeen. Kunnissa ollaan jo pitkällä siinä, että eri toimialat tekevät yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Uudistuksen toteutuessa sote-maakunnan ja kuntien välinen yhteistyö on rakennettava huolellisesti, jotta palveluketjut toimivat saumattomasti ja asukkaiden palvelujen saavutettavuus ei vaarannu. Liikuntaneuvonnan palveluketju on yksi tällainen yhdyspintaan linkittyvä palvelu, samoin kunnan etsivään nuorisotyöhön sisältyy yhdyspintaa: sosiaali- ja terveysterveyspalvelujen viranomaisilmoitus.

Esityksen rahoitusosuuksiin liittyy sekä maakunnan että kunnan osalta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin. Esitys on kannatettava ja tämä rahoituksen osa on hyvä signaali siihen suuntaan, että hyvinvointia ja terveyttä edistävää, ennaltaehkäisevää toimintaa arvostetaan. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin on kokonaisrahoituksessa verraten pieni, joten sen arvo jää tästä syystä lähinnä symboliseksi.

Koska hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen vaatii yleensä monia eri toimia samanaikaisesti, on kertoimen indikaattorit valittava huolellisesti ja monipuolisesti. Indikaattorit tullaan määrittelemään asetuksessa. Sote-maakunnan rahoituksessa kertoimen indikaattoreihin suunnitellaan mm. elintapaneuvonnan toteutumista tyyppin 2 diabeteksen riskiryhmään kuuluville. Elintapaohjaukseen liittyy ja linkittyy liikuntaneuvonta. Indikaattori voisi olla kattavampi kuin pelkästään yhteen sairauteen (tyypin 2 diabetes) liittyvä.

Kunnan rahoitukseen liittyvän hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan indikaattoreita on valmisteltu jo pidemmälle. Liikuntaan liittyvät indikaattorit ovat mukana ja tiedonkeruu perustuu THL:n keräämään TEA-viisaritietoon. Tätä tiedonkeruuta tehdään poikkihallinnollisesti ja indikaattorit ovat muokattavissa tilanteiden muuttuessa.

Lakiesitys sote-maakuntalaista

Opetus- ja kulttuuriministeriö kiinnittää huomiota, että lakiesityksessä (14 §) lähdetään siitä, että perustettavilla sote-maakunnilla tulee olemaan yhdessä kuntien kanssa jaettu ja yhteinen vastuu alueen asukkaiden hyvinvoinnista palvelujen järjestäjänä sekä alueen taloudellisesta kestävydestä. Kaikille sote-maakunnille olisi yhteistä, että suunnittelu, kehittäminen ja ehkäisevä työ ylittävät kuntien ja sote-maakuntien organisaatorajoja. Tällaisina mainitaan mm. asukkaiden tarpeiden mukaiset palvelut ja palveluketjut sekä hyvinvoinnin edistäminen. Lisäksi esityksessä todetaan, että sosiaali- ja terveydenhuollon sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävien kuten lasten ja

nuorten ja perheiden palveluiden sekä työ- ja toimintakykyä tukevien palvelukokonaisuuksien toteuttamiseksi tarvitaan eri viranomaisten yhteistyötä.

Jotta tavoitteeseen väestön hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamisessa sekä viranomaisten välisessä yhteistyössä päästään, edellyttää tämä sote-maakuntien ja kuntien saumatonta yhteistyötä ennaltaehkäisevässä toiminnassa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistus ja uusien sote-maakuntien perustaminen tuovat kunnan toimintaan ja sen terveyden ja hyvinvoinnin edistämistehtävään muutoksia. Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tehtävät jakautuisivat jatkossa sote-maakunnan ja kunnan kesken. Muutos vaikuttaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämistehtävän rakenteisiin ja rajapintoihin myös kunnan järjestämisvastuulla olevien kulttuuripalvelujen sekä maakuntien järjestämisvastuulle siirtyvien sosiaali- ja terveyspalvelujen yhteistyön näkökulmasta.

Pääministeri Marinin hallituksen hallitusohjelmassa kannustetaan poikkihallinnolliseen toimintaan tavoitteena lisätä kulttuurin hyvinvointivaikutuksia eri hallinnonalojen yhteistyötä lisäämällä. Uudistuksessa vastuu kulttuurin edistämisestä säilyy kunnalla. Kuntien vastuulla olevalla opetus- ja kulttuuritoimen palvelujärjestelmällä on vahva säädös- ja normipohja sekä lähipalveluperiaate, joilla turvataan tasa-arvoisten ja laadukkaiden palveluiden saatavuus kaikissa kunnissa. Kunnissa terveyttä ja hyvinvointia edistävä taide- ja kulttuuritoiminta tulee nähdä koko kunnan hyvinvointitekijänä, toimintana, jota toteutetaan eri toimialojen yhteistyönä.

Liikunta ja liikuntapalvelut on kunnan tehtävä. Liikunta on merkittävä ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen vaikuttava tekijä. Väestön fyysisen aktiivisuuden puute, riittämätön liikunta ja liikkuminen heikentävät fyysistä kuntoa ja toimintakykyä. Liikkumattomuus ilmenee erilaisina terveyshaittoina ja kasvavina terveydenhoitokuluina. Kuntien liikuntapalveluissa on vuosien ajan tehty määrätietoista työtä liikuntaneuvonnan eteen. Liikuntaneuvonta on osa kokonaisvaltaista elintapaohjausta, jota kuntatasolla toteutetaan poikkihallinnollisesti ja monialaisesti. Yleisimmin liikuntaneuvonnasta vastaa kunnan liikuntapalvelut ja palveluketjussa ovat mukana sosiaali- ja terveydenhuolto (sote) sekä paikallisyhdistykset. Liikuntaneuvonta voidaan sopia järjestettäväksi myös kunnan sote-palvelujen kautta ja näin joissakin kunnissa on toimittu. Osassa sairaanhoitopiirejä liikuntaneuvonta on osana elintapaohjausta ja palveluketju kunnan ja sairaanhoitopiirin välillä on saatu toimivaksi. On varmistettava, että tämä hyvä työ jatkuu ja kehittyy sote-maakuntien ja kuntien välillä, ja on keskeinen osa sote-maakunnan ja kuntien välisessä neuvottelussa.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuudessa ja saavutettavuudessa nuorten mielenterveyspalvelujen riittämättömyys on ajankohtainen haaste. Nuorisotyö ja –politiikka on kunnan tehtävä. Uudistuksen tavoitteiden toteutumisen kannalta on olennaista, että sote-maakunta osallistuu kunnan monialaiseen yhteistyöhön. Sote-maakunnan tulee nimetä jäsen kunnan ohjaus- ja palveluverkostoon, jossa sovitaan, miten nuorten kasvu- ja elinoloista kootaan tietoja; miten niiden pohjalta arvioidaan nuorten tilannetta paikallisen päätöksenteon ja suunnitelmien tueksi; miten edistetään nuorille suunnattujen palvelujen yhteensovittamista sekä millaisia yhteisiä menettelytapoja toteutetaan nuoren palveluihin ohjaamisessa ja tiedonvaihdon sujuvuudeksi.

Esityksessä asukkaiden osallistumismahdollisuuksia on kirjattu 29 §:ssä (luku 5). Nuorten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuudet palvelujen kehittämiseen turvataan esityksen 32 §:ssä (luku 6), jossa ehdotetaan sote-maakunnan nuorisovaltuuston tai vastaavan nuorten vaikuttamisryhmän perustamista.

Esityksessä sote-maakunnan palvelujen hankinta on kuvattu epäselvästi. Voiko sote-maakunta hankkia kuntouttavaa työtoimintaa tai sosiaalista kuntoutusta kunnan työpajatoimijalta? Tämä hankintamahdollisuus pitäisi sisällyttää esitykseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö kiinnittää huomiota, että lakiesityksen 41 §:n mukaisesti mukaisesti sote-maakunnalla on oltava strategia, jossa sote-maakuntavaltuusto päättää sote-maakunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Lakiesityksen säännöskohtaisten perustelujen mukaan sote-maakunnassa laadittaisiin yksi sote-maakuntastrategia, joka kattaisi sote-maakunnan tehtäväalat. Sote-maakuntastrategian sisällöllinen ulottuvuus on hyvin laaja ja kattaa käytännössä sote-maakunnan koko toiminnan. Tämä tarkoitus ei ilmene pykälätekstistä, jota tältä osin olisi syytä tarkentaa. Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että ilman tarkentamista jää epäselväksi se, mitä maakuntastrategialta edellytetään. Esimerkiksi strategian yhteys sote-maakunnan kehittämiseen, koulutukseen ja tutkimukseen liittyviin tehtäviin ja epäselväksi HE:n perusteella.

Laissa alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista (7/2014: uudistettavana) säädetään maakuntien liittojen aluekehittämistehtävästä. Tehtävään kuuluu muassa maakuntaohjelman valmistelu. Laissa säädetysti se sisältää maakunnan mahdollisuuksiin ja tarpeisiin, kulttuuriin ja muihin erityispiirteisiin perustuvat kehittämisen tavoitteet, kuvauksen maakunnan kehittämisen kannalta keskeisistä hankkeista ja muista olennaisista toimenpiteistä, laadittavista yhteistyösopimuksista tavoitteiden saavuttamiseksi ja tarvittaessa määrittelyn alueen kuntien yhteistyöalueista sekä suunnitelman ohjelman rahoittamiseksi. Sote-maakunnilla olisi maakuntien liitoilla on esimerkiksi osaamiseen ja tki-toimintaan liittyviä tehtäviä. Opetus- ja kulttuuriministeriö kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esityksestä ei ilmene, miten varmistetaan koherenssi ja vältetään ristiriidat sote-maakuntien strategioiden ja maakuntien liittojen maakuntaohjelmien välillä huomioiden myös toisistaan eroava aluejako. Hallituksen esityksestä ei ilmene, että maakuntien liittoja ja sote-maakuntia kannustettaisiin tai veloitettaisiin tältä osin yhteistyöhön.

Opetus- ja kulttuuriministeriö kiinnittää huomiota, että sote-maakuntalakiesityksessä 41 § :ssä Sote-maakuntastrategian henkilöstöpolitiikan tulisi sisältää myös henkilöstön osaamisen kehittämisen.

Lakiesitys oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta

Lakiesityksen mukaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluksessa oleva henkilöstö siirtyisi Helsingin kaupungin palveluksessa olevaa henkilöstöä lukuun ottamatta sote-maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi kuntien opetustoimesta sote-maakunnan palvelukseen siirtyisivät opiskeluhuollon kuraattorit ja psykologit.

Esityksessä oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta ehdotetaan Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9 § 2 momenttia muutettavaksi siten, että sijaintikunnan sijaan psykologi- ja kuraattoripalvelut järjestäisi se sote-maakunta, jonka alueella oppilaiton sijaitsee terveydenhuoltolaissa ja sosiaalihuoltolaissa säädettäväksi ehdotettavan mukaisesti. Psykologi- ja kuraattoripalvelujen saavutettavuuden ja lähipalveluna säilymisen turvaamiseksi momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan palveluiden on oltava opiskelijoiden helposti

saavutettavissa ja ne on järjestettävä oppilaitoksessa tai sen välittömässä läheisyydessä lain 1 §:ssä tarkoitetuille perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitettuun opetuksessa oleville oppilaille.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että oppilaitoksen sijaintikunnan sijaan sote-maakunta, jossa oppilaitos sijaitsee, vastaa koulu- ja opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä terveydenhuoltolaissa säädettäväksi ehdotettavan mukaisesti.

Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että sote-lakiesityksissä ehdotettu malli, jonka mukaan psykologi- ja kuraattoripalvelut järjestettäisiin asianomaisen maakunnan taholta, on toimiva ja turvaa ammattitaitoiset psykologi- ja kuraattoripalvelut kouluille jatkossakin, myös niissä kunnissa, missä tähän saakka on ollut vaikeuksia niitä järjestää lain edellyttämällä tavalla. Toimintojen eriytyminen ehdotetulla tavalla kunnan ja maakunnan välille ei kuitenkaan saa johtaa siihen, että oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämä oppilashuoltotyön monialainen yhteistyö sekä toimeenpanon ohjaus siitä kärsii. Sen vuoksi opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tärkeäksi, että kunnan sivistystoimen ja maakunnan kiinteä yhteistyö jatkossa varmistetaan esimerkiksi vastuuttamalla siihen nimetyt virkamiehet.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että palvelut tulee järjestää opiskelijoiden lähipalveluna myös lukiokoulutuksessa (714/2018) ja ammatillisessa koulutuksessa (531/2017) opiskeleville opiskelijoille. Lähipalvelut ovat välttämättömiä opiskelijoiden palveluiden saatavuuden näkökulmasta. Mikäli palvelut eivät toteudu lähipalveluina, on erittäin suuri vaara, että palveluja kaikkein eniten tarvitsevat opiskelijat eivät saavu sovittuihin tapaamisiin. Oppilaitoksen toimintaympäristöissä opiskelijan ohjaus ja saattaminen ovat mahdollisia opiskeluhuollon palveluihin. Myös yhteisöllisen ja yksilöllisen opiskeluhuollon toteuttamisen, yhteistyö sekä monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhuollon toteutumiseksi monialaisessa asiantuntijaryhmässä onnistuu paremmin lähipalveluina.

Esityksessä on todettu, että uudistuksessa riskinä voidaan pitää sote-maakunnan etääntymistä kuntien opetustoimesta ja oppilaitoksista. Kuntien opetustoimen ja sote-maakunnan opiskeluhuollon olisi tästä syystä kiinnitettävä erityistä huomiota sen varmistamiseen, että yhteistyörakenteet toimivat ja tietojenvaihto ovat riittävällä tasolla. Näillä keinoilla varmistettaisiin, että oppilaat ja opiskelijat saisivat tarvitsemansa tuen. Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että esitetty huoli on todellinen ja siksi asiaan tulee kiinnittää erityistä huomiota. Lisäksi koulutuksen järjestäjillä tulee olla mahdollisuus johtaa oppilaitoksen toimintaa niin, että yhteisöllisen ja yksilöllisen opiskeluhuollon muodostaa kokonaisuuden ja mahdollistaa moniammatillisen yhteistyö opetushenkilöstön ja opiskeluhuollon ammattilaisten välillä.

Sote-maakuntien järjestämisvastuulle siirtyvä opiskeluhuollon ammattilaisten toimintaa, työnjakoa ja yhteistyötä olisi mahdollista kehittää kokonaisuutena aiempaa tarkoituksenmukaisemmin oppilaiden ja opiskelijoiden tarpeita vastaaviksi. Tämä tavoite tukisi myös opetus- ja kulttuuriministeriön näkökulmasta opiskeluhuollon palvelujen kehittämistä saumattomaksi kokonaisuudeksi niin, ettei oppilaita ja opiskelijoita lähetettäisi tarpeettomasti palvelusta toiseen opiskeluhuoltopalvelujen sisällä. Tavoite myös tukisi opiskeluhuollon yhdenmukaisempia

toimintatapoja ja osaamista. Erityisesti kuraattorien osaamiseen ja kelpoisuuteen liittyviä kysymyksiä tulisi kuitenkin selkeyttää.

Uudistuksen jälkeen opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelut järjestettäisiin osana sote-maakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja, samoin kuin kouluterveydenhuolto sekä toisen asteen opiskeluterveydenhuolto. Opiskeluhuollon palvelut toteutettaisiin jatkossakin lähipalveluna kouluilla ja oppilaitoksissa. Tämä on edellytys yhteisöllisen opiskeluhoitotyön toteuttamiselle sekä opiskeluhuollon yksilökohtaisten palvelujen saatavuudelle ja saavutettavuudelle.

Hallituksen esityksen mukaan sote-maakunnan sosiaali- ja terveystoimen organisaatiossa kuraattoreilla olisi myös tarvittaessa mahdollisuus tehdä sosiaalihuoltolain mukaisia palvelutarpeen arviointeja ja päätöksiä. Opetus- ja kulttuuriministeriö kyseenalaista tämän mahdollisuuden kuraattorien tehtävään soveltumattomana. Tällä hetkellä kuraattorina voi toimia vähintään sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkeakoulututkinnon (sosionomi, geronomi, kuntouksen ohjaaja) suorittanut henkilö, taikka henkilö, jolla on soveltuva korkeakoulututkinto, ja suoritettuna sosiaalialan aineopinnot tai vähintään kahden vuoden työkokemus kuraattorin tai sitä vastaavasta sosiaalialan tehtävästä. Jokaisen oppilaitoksen käytettävissä on oltava sellaisen opiskeluhoiton vastaavan kuraattorin palveluja, joka on sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 7 §:ssä tarkoitettu ammattihenkilö, sekä psykologin palveluja. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1501/2016)

Oppilas- ja opiskeluterveydenhuollon järjestämistäsiirron vaikutuksia ei ole arvioitu riittävästi ammattihenkilöiden asemaan kelpoisuussäätelyn ja ammattioikeuksien näkökulmasta. Opetus- ja kulttuuriministeriö ei pidä tarkoituksenmukaisena sitä, että koulukuraattorien kelpoisuusvaatimusta kavennettaisiin nykyisestä jatkovalmistelussa. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö edellyttää, että oppilas- ja opiskelijahuoltolaki säilyy jatkossakin opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla.

Lakiesitys sote-järjestämislaista

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen edellyttää riittävää ja osaavaa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstöä, jonka osaaminen vastaa työelämän tarpeisiin. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön saatavuuden ja osaamisen näkökulmasta on tärkeää, että järjestämislaissa säädetään sekä julkisen että yksityisten sosiaali- ja terveysalan palvelutuottajien velvollisuudesta ottaa monipuolisesti eri tutkintoja suorittavia ammatillisen koulutuksen sosiaali- ja terveysalan opiskelijoita työpaikalla järjestettävään koulutukseen. Hallituksen esitys ei sisällä näitä säädöksiä, joten opetus- ja kulttuuriministeriö ehdottaa em. asian lisäämistä järjestämislakiin.

Työpaikalla järjestettävä koulutus, jonka aikana opiskelija hankkii osaamista ja osoittaa sen näytöissä aidoissa työelämän työtehtävissä, on edellytys koulutuksen laadukkaalle toteuttamiselle ja osaavan työvoiman saatavuudelle. Edellisen hallituskauden aikana opetus- ja kulttuuriministeriö ja sosiaali- ja

terveysministeriö pääsivät yksimielisyyteen siitä, että kaikilla sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäjillä tulisi olla velvollisuus ottaa sosiaali- ja terveysalan opiskelijoita työpaikalla tapahtuvaan koulutukseen, joten nyt esitetystä järjestämislaista asiasta tulisi säätää myös sosiaali- ja terveyspalveluita tuottavien tahojen osalta. Sote-maakunta voisi koordinoida asiaa ja sopia asiasta yksityisten palveluntuottajien kanssa sopimuksella. Sote-maakunnan tulisi tehdä asiassa yhteistyötä alueen ammatillisen koulutuksen järjestäjien kanssa niin, että työpaikalla järjestettävän koulutuksen toteuttamiseksi löytyy riittävä määrä sellaisia työpaikkoja, joissa opiskelijat voivat monipuolisesti ja tutkintojen perusteiden ammattitaitovaatimusten edellyttämällä tavalla hankkia ja osoittaa osaamista näytöissä. Yhteistyön valmistelussa tulisi kuulla ammatillisen koulutuksen järjestäjiä. Koulutuksen järjestäjien tulee sopia jokaisen opiskelijan koulutus- ja oppisopimuksen osalta erikseen työpaikkojen kanssa mm. koulutus- ja oppisopimuksen sisällöstä, tavoitteista, ajoituksesta ja muista ohjaukseen, arviointiin yms. liittyvistä asioista. Koulutuksen järjestäjän tulee ennen koulutus- ja oppisopimuksen tekemistä varmistaa koulutus- tai oppisopimuksen tekemisen edellytykset ammatillista koulutusta koskevan lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Koulutuksen järjestäjän tulee lisäksi mm. perehdyttää työpaikkaohjaaja tehtäviinsä ja antaa tietoa opiskelijan lähtötilanteesta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä säädetään järjestämislain 8 §:ssä. Säädöksissä todettujen sote-maakunnan tehtävien toteuttaminen edellyttää tiivistä ja laajaa yhteistyötä koulutuksen järjestäjien niin koulutuksen, tutkimuksen kuin kehittämisen näkökulmasta. Sote-maakunnan tehtäviin ehdotetaan myös osaamis- ja koulutustarpeiden ennakointia yhdessä sote-maakunnan sidosryhmien kanssa. Selkeä työnjako ja päällekkäisyyksien välttäminen kuitenkin edellyttävät myös yhteistyötä hallinnonalojen välillä ministeriöissä. Osaamis- ja koulutustarpeiden ennakoinnissa tulisi huomioida myös mahdollinen saamenkielisen henkilöstön kasvava koulutustarve kielellisten oikeuksien laajetessa myös saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolelle.

Asiakkaiden palvelujen yhteensovittamisesta säädetään järjestämislain 10 §:ssä. Pykälän mukaan sote-maakunnan on edistettävä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen yhteensovittamista kunnan ja valtion muiden palvelujen kanssa. Opetus- ja kulttuuriministeriö korostaa, että sosiaali- ja terveydenhuollon osalta on erityisen tärkeää varmistaa yhteistyö ja palvelujen yhteistoimivuus myös koulutuksen järjestäjien kanssa. Monialaista ja moniammatillista yhteistyötä tarvitaan koulutuksen järjestäjien kanssa niin asiakasohjaukseen kuin myös opiskelijoiden ohjautumiseen, opiskelun aikaisen opiskelijahuoltoon, syrjäytymisen ehkäisyyn kuin työllistymisen edistämiseen liittyen.

Valtakunnallinen ohjaus ja neuvottelut

Lakiesityksen 21 §:n mukaan valtioneuvosto vahvistaisi joka neljäs vuosi valtakunnalliset strategiset tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollolle ja pelastustoimelle. Valtakunnallisiin tavoitteisiin sisällytettäisiin valtioneuvoston julkiselle taloudelle asettamat tavoitteet. Strategisten tavoitteiden toteutumista seurattaisiin vuosittain ja niitä muutettaisiin tarvittaessa. Osana valtakunnallista ohjausta ministeriöt kävisivät vuosittain neuvottelut kunkin sote-maakunnan kanssa. Neuvotteluissa seurattaisiin, arvioitaisiin ja ohjattaisiin sote-maakunnan vastuulle kuuluvien tehtävien järjestämistä.

Vuosittaisten neuvotteluiden ja muun valtakunnallisen ohjauksen tavoitteena olisi vuorovaikutteinen ja jatkuvaluonteinen ohjausprosessi. Ministeriöt kävisivät vuosittain neuvottelut myös kunkin sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueen kanssa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää valtakunnallista ohjausta tärkeänä, mutta pitää vuosittaisia neuvotteluja kunkin sote-maakunnan kanssa resursseja vaativana. Lisäksi ehdotetussa mallissa opetus- ja kulttuuriministeriön rooli olisi neuvotteluihin osallistuminen sektoriministeriönä. Ohjauksen todellinen vaikuttavuus voi osoittautua kyseenalaiseksi. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että joka neljäs vuosi vahvistettavat valtakunnalliset strategiset tavoitteet tulisivat olemaan väljät, jolloin haasteeksi saattaa vuosittaisiin neuvotteluihin liittyen muodostua esimerkiksi oppilas- ja opiskelijahuollon palvelujen toimeenpanoon liittyvä seuranta, arviointi ja ohjaus.

Pykäläkohtaisten perustelujen mukaan neuvotteluihin voitaisiin tarvittaessa kutsua myös muiden ministeriöiden edustajia, jos neuvotteluissa käsiteltäisiin sellaisia sote-maakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, jotka edellyttäisivät kiinteää yhteistyötä muiden ministeriöiden hallinnonalojen kanssa: esimerkiksi opetus- ja kulttuuriministeriön edustus, jos neuvotteluissa käsiteltäisiin erityisesti lasten, nuorten ja perheiden palveluita ja niissä tapahtuvaa yhteistyötä; työ- ja elinkeinoministeriön edustus, jos neuvotteluissa käsiteltäisiin erityisesti työllisyyteen ja työikäisten palveluihin liittyvää yhteistyötä; tai liikenne- ja viestintäministeriön edustus, jos neuvotteluissa käsiteltäisiin erityisesti tietoliikenneyhteyksiä digitaalisten ja sähköisten palveluiden toteuttamisessa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tärkeänä sitä, että muut ministeriöt voivat osallistua neuvotteluihin. Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää, että pykälää koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa täsmennetään, että opetus- ja kulttuuriministeriön edustus neuvotteluissa on tarpeen myös, kun neuvotteluissa käsiteltäisiin koulutusta ja/tai tutkimusta.

On tärkeää, että sote-ohjauksen em. pykälissä täsmennetään ohjaavien ministeriöiden (kuten OKM:n) roolia ohjauksen kokonaisuudessa ja etenkin suhteessa sote-neuvottelukunnan tehtäviin ja osallistumisesta sote-neuvotteluihin. Sote-neuvottelujen tulisi perustua kiinteästi valtakunnallisiin sote-järjestämisenstrategisiin tavoitteisiin, josta olisi tärkeää todeta pykälässä 23.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset (ml. perustelut)

6 § Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa

Lakiehdotuksen 6 §:ssä säädettäisiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä kunnassa. Kunnan on seurattava asukkaattensa elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava kunnanvaltuustolle vuosittain. Lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmistettava hyvinvointikertomus ja -suunnitelma. Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet. Lisäksi sen tulee määritellä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Kunnan on arvioitava ennakkoon päätöstensä

vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen ja otettava ne huomioon kunnan eri toimialojen päätöksenteossa. Kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

6 §:n perusteluissa todetaan, että ihmisten hyvinvointi ja terveys ovat yhteydessä varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, liikunta-, ravitsemus- ja kulttuuripalveluihin, asumiseen ja kaavoitukseen, liikennejärjestelyihin sekä moniin muihin kuntien hoitamiin tehtäviin. Tähän liittyen kunnan on kuntalain 1 §:n perusteella edistettävä asukkaittensa hyvinvointia.

Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että kulttuuripalveluiden tulisi olla yksi kunnan toimialoista, jotka sisältyvät kunnan hyvinvoinnin edistämiseen. Kulttuuripalvelut tulisi sisällyttää hyvinvoinnin seurantaan ja arviointiin, kuten hyvinvointikertomukseen ja –suunnitelmaan sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteisiin ja toimenpiteisiin. Hyvän tietopohjan hyvinvointikertomuksille ja suunnitelmille luo Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) keräämä tietopohja kunnan eri toimialojen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöstä (TEA, www.teaviisari.fi).

Lakiehdotuksen perusteluiden mukaan kunnalla on velvoite tehdä yhteistyötä sote-maakunnan sekä muiden kunnassa toimivien julkisten toimijoiden sekä yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Yhteistyön toteutumiseksi sekä eri toimijoiden toiminnan yhteensovittamiseksi tarvittaisiin yhteinen tietopohja ja selkeät hallinnonalojen rajat ylittävät yhteistyörakenteet ja -toimintakäytännöt. Samalla yhteistyö edesauttaisi yhteisten tavoitteiden asettamista ja toiminnan suunnittelua kunnan ja sote-maakunnan asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Lisäksi kunnilla olisi jatkossakin mahdollisuus tukea järjestöjen toimintaa esimerkiksi huolehtimalla järjestöjen avustuksista eri toimialoilla, tarjoamalla järjestöille tiloja ja ohjaamalla kuntalaisia järjestöjen toiminnan piiriin, kuten vertaistukeen tai vapaaehtoistoimintaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että hyvinvoinnin edistämisessä yhteistyö sote-maakunnan kanssa kulttuuripalveluissa on olennaista. Osa kulttuurihyvinvointipalveluista on toteutettu aiemmin kunnan vastuulla ja uudistuksen myötä palveluiden järjestäminen on siirtymässä sote-maakunnille. Uudistuksessa tulee varmistaa, että aiemmin luotujen hyvien käytäntöjen pohjalta voidaan järjestää kulttuurihyvinvointipalveluita jatkossakin mm. erilaisissa laitoksissa. Järjestöjen toiminnan tukemiseen tulisi sisältyä kulttuurialan järjestöt, sillä ne ovat usein keskeisessä roolissa kulttuuripalveluiden ja kulttuurihyvinvointipalveluiden tuottamisessa.

7 § Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sote-maakunnassa sekä 27 § Sote-maakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon seuranta ja arviointivelvollisuus

Uudistuksen myötä sosiaali- ja terveydenhuollon piirissä toteutettavan taide- ja kulttuuritoiminnan tulisi olla osa sote-maakunnan toiminnan ja talouden suunnittelua, seurantaa sekä raportointia. Jotta sote-maakunta voi hankkia sosiaali- ja terveydenhuollon tarvitsemia sekä kansalaisten hyvinvointiin tähtääviä taide- ja kulttuuripalveluja, niiden tulee olla osa palveluvalikoimaa ja kirjattu sote-maakunnan palvelustrategiaan.

Osana sote-maakunnan hyvinvointikertomustyötä tulisi hyvinvointikertomuksiin ja –suunnitelmiin sisällyttää taide- ja kulttuuritoiminta painottuen asukkaiden kulttuuristen oikeuksien toteutumiseen ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Hyvinvointikertomus- ja suunnitelma laaditaan yhteistyössä sote-maakuntaan kuuluvien kuntien kanssa. Kulttuurihyvinvoinnin näkökulmasta katsottuna yhteistyössä tulisi huomioida kunnan kulttuuritoiminnan ja taidelaitosten lisäksi myös taide- ja kulttuurialan järjestöt ja yksityisen sektorin toimijat.

Pykälässä säädettäisiin siitä, miten väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä sosiaali- ja terveydenhuoltoa seurattaisiin sote-maakunnassa ja miten näin saatua tietoa hyödynnettäisiin sote-maakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon ohjauksessa, johtamisessa ja päätöksenteossa sekä sote-maakunnan raportoinnissa. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää 1 momentissa tarkoitetun seurannan vähimmäistietosisällöstä, mukaan lukien 6 ja 7 §:ssä tarkoitettua hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vähimmäistietosisältö. Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että vähimmäistietosisältöjen määrittelyn tulee sisältää keskeiset kulttuuria koskevat tietosisällöt (ks. edellä sote-järjestämislain yhteydessä todetut tarvittavat tietosisällöt sekä lakiin kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen liittyen).

13 §, 14 § ja 17 § (koulutuskorvaukset ja harjoittelu)

Sosiaali- ja terveysalalla tarvittavan osaamisen turvaaminen edellyttää monipuolista ja riittävää harjoittelu- ja työssäoppimispaikkojen saatavuutta. Kaikkiin sosiaali- ja terveysalan tutkintoihin kuuluu huomattava määrä pakollista käytännön harjoittelua, kliinistä harjoittelua tai työssäoppimista sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmässä.

Tavoitteelliset ja ohjatut työssäoppimiset ovat oleellinen osa alan osaamisen hankkimista. Ne varmistavat osaltaan sen, että koulutus vastaa työelämän osaamisvaatimuksia. Harjoittelujärjestelyillä voidaan tukea osaavan työvoiman sijoittumista maakuntiin.

Ammattikorkeakoulut joutuvat maksamaan sosiaali- ja terveysalalla harjoittelukorvauksia sosiaali- ja terveysalan työnantajille siitä, että nämä ottavat opiskelijoita suorittamaan harjoittelua. Ammattikorkeakoulut maksoivat ammattikorkeakoulujen rehtorineuvoston selvityksen mukaan terveydenhuollon toimintayksiköille harjoittelukorvauksia yhteensä noin 8,6 miljoonaa euroa vuonna 2017. STM:n selvitys harjoittelumaksuista tuotti lähes saman tuloksen, ollen 8,3 me. Muilla aloilla harjoittelusta ei pääsääntöisesti makseta korvauksia työnantajille. Ammatillisessa koulutuksessa harjoittelukorvauksista on luovuttu osana ammatillisen koulutuksen reformia.

Harjoittelumaksut ovat ammattikorkeakouluille ylimääräisiä kuluja, jotka vähentävät muuhun opetukseen käytettäviä resursseja. Ammattikorkeakoulut ovat kasvattaneet sosiaali- ja terveysalan

uusien opiskelijoiden sisäänottoa vuonna 2020 yli 2000 hakijalla, jolloin myös harjoittelumaksuista koitua taloudellinen rasite kasvaa tulevaisuudessa.

Harjoittelumaksujen poistaminen vähentäisi harjoitteluihin liittyvää hallinnollisia kustannuksia. Maksujen periminen ammattikorkeakouluilta on historiallinen jäännös eikä siinä ole yhtenäistä käytäntöä, jolloin sekä ammattikorkeakoulut että opiskelijat eivät ole yhdenvertaisessa asemassa harjoittelujen järjestämisessä. Maksut eivät perustu säädöksiin tai työehtosopimuksiin.

Hallituksen esityksen mukaan laki ei sisältäisi säädöksiä mm. harjoittelusta ja koulutuskorvauksista. Ehdotuksen mukaan valtion varoista sote-maakunnille korvattavista koulutus- ja tutkimustoiminnasta aiheutuvista kustannuksista, siihen liittyvästä menettelystä sekä sote-maakunnan tilojen käyttämisestä koulutus- ja tutkimustoimintaan säädetään terveydenhuoltolain (1326/2010) 7 luvussa, sosiaalihuoltolain (1301/2014) 60 a – 60 c §:ssä ja sosiaalihuoltolain (710/1982) 52 §:ssä. Tässä yhteydessä lainsäädäntöön ei ole ehdotettu muutoksia.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö sopivat vuonna 2018 siitä, että kaikilla sosiaali- ja terveystalvelujen järjestäjillä tulisi olla velvollisuus ottaa harjoitteluun opiskelijoita, jotka suorittavat jonkun sosiaali- ja terveysalan tutkintoon kuuluvia harjoitteluja. Samalla luovutettiin ammattikorkeakoulujen maksamista harjoittelukorvauksista. Sosiaali- ja terveysministeriö valmisti uudistuksen edellyttämät lainsäädäntömuutokset, joista järjestettiin lausuntokierros (STM/3913/2018) ja kuulemistilaisuus 9.10.2018. Uudistukset jäivät toteutumatta, kun sote-uudistuksen valmistelu keskeytyi vuonna 2019.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää erittäin tärkeänä, että nämä jo sovitut uudistukset toteutetaan mahdollisimman pian. Harjoittelupaikkojen saatavuuden parantamiseksi tulisi tarkastella sekä kannusteita (koulutuskorvauksia) että velvoitteita. Sosiaali- ja terveysministeriön tulisi tarkastella mm. koulutuskorvauksien laajentamista kaikkiin sosiaali- ja terveysalalle suuntaaviin tutkintoihin sisältyviin harjoitteluihin. Lisäksi tulisi valmisteilla lainsäädännöllisiä keinoja valmisteilla olevassa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaissa ja alan substanssilainsäädännössä, joilla sekä julkisia että yksityisiä sosiaali- ja terveystalvelujen tuottajia voitaisiin velvoittaa harjoittelupaikkojen tarjoamiseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää, että sekä yksityisille että julkisille tuottajille säädettäisiin velvollisuus ottaa harjoitteluun opiskelijoita tai tarjota harjoittelupaikkoja niille, jotka suorittavat sosiaali- ja terveydenhuollon ammatteihin suuntaavaa tutkintoon johtavaa koulutusta tai muuta säänneltyä koulutusta. Ehdotetun lain 13 §:ssä säädettäisiin yksityistä palveluntuottajaa koskevista vaatimuksista, 17 §:ssä säädettäisiin yksityisen palvelun tuottajan velvollisuuksista ja 14 §:ssä asioista, joista yksityisen palveluntuottajan ja sote-maakunnan välisessä sopimuksessa olisi ainakin sovittava. Esimerkiksi nämä pykälät tulisi ottaa vielä tarkasteluun yksityisten palveluntuottajien velvoittamiseksi. Maakunnalla voisi olla koordinaatiovastuu harjoittelupaikkojen saatavuudesta. Harjoittelupaikkojen tarjonta voisi olla yksi niistä asioista, joista sopimuksessa olisi ainakin sovittava.

20 §, 21 §, 30 § ja 34 § (tutkimus- ja kehittämistoiminta ja niiden määrittely)

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain useassa pykälässä ja hallituksen esityksen taustatöissä käsitellään kehittämistä, kehittämistoimintaa ja tutkimusta (mm. 20 §, 21 §, 30 §). Pykälistä ja niitä koskevista yksityiskohtaisista perusteluista ei ilmene, missä määrin kehittämisellä tarkoitetaan Tilastokeskuksen määritelmien mukaista tutkimuksellista kehittämistoimintaa. Kehittämistoiminta olisi lain perusteluissa syytä tarkentaa, niin siihen liittyvien lainsäädännöllisten kuin rahoituksellisten näkökohtien vuoksi, sekä sen varmistamiseksi, että kehittämistoiminta ymmärretään yhtenäisellä tavalla mm. yhteistyöalueilla ja maakunnissa. Opetus- ja kulttuuriministeriö ei hallituksen esityksen perusteella pidä perusteltuna sitä, että kehittämistoiminta on hallituksen esityksessä erotettu vakiintuneesta tutkimus- ja kehittämistoiminnan käsitteestä. Hallituksen esityksen ja sen yksityiskohtaisten perusteluiden perusteella on esimerkiksi epäselvää, mitä sisältyy 34 § (maakuntien yhteistyösopimus) 2 momentin kohtien 9 (yhteistyö ja työnjako kehittämisessä) ja 11 (yhteistyö ja työnjako koulutuksessa ja tutkimuksessa) alle.

30 §:n yksityiskohtaisten perusteluiden osalta opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tärkeänä tarkentaa, ettei sote-maakunnille kuulu sellaiset koulutuksen suunnittelun tehtävät, jotka kuuluvat korkeakouluille tai oppilaitoksille. Ministeriö kuitenkin edellyttää täydennettävän kohtaa tutkimuksen osalta seuraavasti: ”Tarkoituksena ei kuitenkaan olisi siirtää sote-maakunnille sellaisia tutkimukseen tai koulutuksen suunnitteluun liittyviä tehtäviä, jotka kuuluvat korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten päätettäväksi.”

Tieto- ja tutkimusperusteisuus on sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämiselle tärkeä lähtökohta, mikä ei ilmene kyseisten pykälien muotoilusta tai niitä koskevista perusteluista. Myös pääministeri Marinin hallitusohjelma painottaa päätöksenteon tietoperusteisuutta.

34 § Sote-maakuntien yhteistyösopimus ja 35 § Yhteistyösopimuksen valmistelu ja toteutumisen seuranta

35 § 3 momentin mukaan yhteistyösopimusta valmisteltaessa sote-maakuntien on kuultava sosiaali- ja terveysalan koulutusta antavia korkeakouluja 34 §:n 2 momentin 11 kohdassa tarkoitettua yhteistyöstä ja työnjaosta koulutuksen ja tutkimuksen toteuttamisessa. Tämä olisi perusteltua huomioiden kyseisten tahojen rooli alan tutkimuksessa ja koulutuksessa. Yhteistyösopimuksen valmistelussa tulisi kuulla myös ammatillisen koulutuksen järjestäjiä. Hallituksen esitys ei kuitenkaan kuvaa riittävän konkreettisesti, mistä yhteistyöstä koulutusta tai tutkimusta koskien sovitaan.

Pykälän sanamuodossa tai vähintäänkin perusteluissa tulisi huomioida, että sote-alan tutkimusta voivat toteuttaa myös sellaiset korkeakoulut, joilla ei ole alan koulutusvastuuta. Esimerkiksi Aalto-

yliopistossa on terveysteknologioihin ja bioinformatiikkaan liittyvää koulutusta ja tutkimusta, vaikka Aalto-yliopistolla ei ole koulutusvastuuta sote-alan tutkimuksissa. Yhteistyösopimuksen valmistelussa olisi tarkoituksenmukaista kuulla yliopistoja ja ammattikorkeakouluja, jotka tekevät sosiaali- ja terveysalaan liittyvää tutkimusta ja/tai koulutusta.

Maakuntien ja sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueiden on tehtävä jatkossa laajasti myös valtakunnallista yhteistyötä eri koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen kanssa. Tarve valtakunnalliselle yhteistyölle korostuu korkeakoulujen kanssa tehtävässä yhteistyössä. Korkeakoulut profiloituvat omien painoalojensa kautta ja näin ollen erikoistuvat kukin vahvuusalueellaan. Näin ollen ei riitä, että yhteistyö on vain alueellista tai paikallista. Tämä on huomioitava esityksessä.

Lakiesitys tuloverolain muuttamisesta

Lakiehdotuksen 105 §:ssä on ehdotus opintorahavähennyksestä, jonka mukaan osana valtion- ja kunnallisverotuksen veropohjien yhdistämistä kunnallisverotuksen opintorahavähennys myönnettäisiin jatkossa samoin perustein valtionverotuksessa. Vähennysten nimi muutettaisiin opintorahavähennykseksi. Vähennyksen määrä ja rakenne säilyisi samana. Vähennyksen määrä olisi 2600 euroa, kuitenkin enintään opintorahan määrä. Vähennystä pienennettäisiin 50 prosentilla siitä määrästä, jolla verovelvollisen ansiotulon määrä ylittäisi opintorahavähennyksen määrän. Opintorahan määrä on 1.8.2020 itsenäisesti asuvalla täysi-ikäisellä enintään 252,76 e/kk, joten täysimääräinen vähennys vastaa noin 10 kuukauden opintorahan määrää. Lasta huoltavan opiskelijan opintoraha voi olla 353,75 e/kk, jolloin opintorahavähennys vastaa noin seitsemän kuukauden opintorahan määrää. Kunnallisverotuksen opintorahavähennyksen tarkoitus on ollut alun perin turvata se, että pienituloinen ja pelkkää opintorahaa saava ei maksa veroa lainkaan. Opetus- ja kulttuuriministeriön näkemyksen mukaan tämä periaate on edelleen perusteltu pientuloisimpien opintotuen saajien toimeentulon turvaamiseksi.

Muutosehdotukset ja huomiot lakiesityksen nykytilan kuvaukseen

Opetus- ja kulttuuriministeriö kiinnittää huomiota, että ammattikorkeakoulujen rahoitusta ei myönnetä enää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain nojalla. Näin ollen sivulta 82, otsikon opetus- ja kulttuuritoimen rahoitus alta, toisessa kappaleessa olevasta luettelolauseesta, tulisi poistaa sana ammattikorkeakouluille. (Rahoituslain mukaisen rahoituksen euromääräisesti merkittävin osa on koulutuksen yllä-pitäjille myönnettävä, laskennallisiin hintoihin perustuva yksikköhintarahoitus lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen ja ammattikorkeakouluille.)

Tutkimus- ja kehittämistoimintaa koskien nykytilan arviointi on puutteellinen. Teksteistä ei esimerkiksi ilmene, että sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistoiminnassa on nykytilassa eroavaisuuksia sekä alueellisesti että sektoreittain (s.136). Teksti ei myöskään kuvaa juuri lainkaan terveyden tutkimuksen nykytilaa. Tämän osalta tekstiä tulisi tarkentaa. Lisäksi tekstissä on osin vanhentunutta tietoa sosiaalityön tutkimuksen rahoituksen osalta. Sosiaalihuoltolain muuttamisen myötä sosiaali- ja terveysministeriö on valmistellut sosiaalihuoltolain muutoksen, jonka perusteella terveyden tutkimuksen valtionrahoitusta laajennetaan sisällöllisesti kattamaan myös sosiaalityön

tutkimuksen. Muutos tulee voimaan 1.9.2020. Nykytilan kuvauksessa kyllä huomioidaan, että esitys on eduskunnan käsittelyssä, mutta osio tulisi kokonaisuudessaan kirjoittaa niin, että jo tehdyt päätökset huomioidaan asianmukaisesti. Lisäksi nykytilan kuvauksessa tulisi kuvata terveyden ja sosiaalityön tutkimuksen nykytilaa kokonaisvaltaisemmin ja täydentää esimerkiksi Suomen Akatemian näille aloille kohdentaman rahoituksen tiedoilla.

Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää, että sosiaali- ja terveystieteiden rakennemuutoksen lainsäädäntötyön yhteydessä nykyiseen lainsäädäntöön sisältyvät käsitteet ”yliopistotasoinen terveyden tutkimus” ja ”yliopistotasoinen sosiaalityön tutkimus” muutettaisiin. Opetus- ja kulttuuriministeriö on useissa aiemmissa lausunnoissaan (mm. OKM:n lausunto STM:n lausuntopyyntöön hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle maakuntauudistukseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseksi sekä niihin liittyviksi laeiksi, 2016) esittänyt näkemyksensä yliopistotasoinen tutkimus –termin käytöstä. Termi ei ole vakiintunut muuhun kuin sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöön. Ministeriö ehdottaa, että käsitteistöä luovutaan ”yliopistotasoinen” –sanasta ja pitäydytään tieteenalaluokitukseen perustuvissa käsitteissä.

Lisäksi ministeriö kiinnittää huomiota siihen, että lakiesityksen nykytilan kuvauksen luvussa 2.16.6 viitataan kahteen otteeseen lukuun 2.10.20, minkä mukaista lukua hallituksen esityksen luonnoksessa ei ole.

Kansliapäällikkö

Anita Lehikoinen

Neuvotteleva virkamies

Merja Niemi

Niemi Merja
Opetus- ja kulttuuriministeriö